

Dans i skolan

Lärares syn på dans som kunskapsämne

Helena Ivarsson
Signe Lundström

Luleå tekniska universitet

Lärarytbildning
Allmänt utbildningsområde C-nivå
Institutionen för Pedagogik och lärande

Dans i skolan

Lärares syn på dans som kunskapsämne

Helena Ivarsson och Signe Lundström

Luleå tekniska universitet
Institutionen för Pedagogik och lärande
Lärarytbildning med inriktning dans 270 hp

Examensarbete 15 hp
Dans i skolan
Allmänna utbildningsområdet C-nivå
Vårterminen 2010
Handledare: Juvas Marianne Liljas

Sammanfattning

Syftet med undersökningen är att öka förståelsen för vilken syn lärare har på dans som kunskapsämne i grundskolan. Bakgrunden beskriver dans i skolans historia och belyser dansen genom olika aspekter. Litteraturen behandlar de olika aspekter vi tar upp och verifierar dess betydelse för barns utveckling. Vidare beskrivs i bakgrunden vad tidigare undersökningar åskådliggjort och redovisar hur dansen bemötts av lärare, elever, rektorer och föräldrar till eleverna. Undersökningen har genomförts i form av enkätintervju och undersökningspersonerna består av klasslärare med erfarenhet av dans i skolan. Kommunen vi begränsat oss till har en lång tradition av dans i skolan. Majoriteten av lärarna har en positiv attityd till dansen och deras utförliga och genomtänkta motiveringar tyder på att de är insatta i ämnet. Undersökningspersonernas svar visar att de inte var överens om att dans bör vara ett obligatoriskt ämne i skolan utan ett fåtal menar att det kan ingå i ämnet idrott och hälsa. Samtliga anser att dans har betydelse för elevernas utveckling. För att få vidare kunskap kring synen på dans anser vi att ytterligare undersökningar med en breddning av undersökningspersoner och kommuner är av interesse.

Nyckelord

Dans i skola, utvecklingsmöjligheter, kunskapsämne, attityder, lärare

Abstract

The survey aims to increase understanding of the views teachers have to dance as subject knowledge in primary school. The background describes the dance in the school's history and highlights the dance from different aspects. The literature addressing the various issues we address and verifies its importance for child development. Furthermore, it describes the background to what previous studies has illustrated and show how dance has been answered by teachers, pupils, headmasters and parents of students. The audit was conducted in the form of questionnaire and interview study subjects consist of classroom teachers with experience in dance in school. The municipality we limited ourselves to, have a long tradition of dance in schools. The majority of teachers have a positive attitude to the dance and their thorough and thoughtful explanations suggest that they are familiar with the subject. Study subjects responses indicated that they did not agree that dance should be a compulsory subject in school, few believe it may be the subject of sport and health. All believe that dance is relevant to students' development. To get further knowledge about the perception of dance, we believe that further studies with a broadening of the investigation of people and communities are of interest.

Keywords

Dance in school, opportunities for development, subject knowledge, attitudes, teacher

Förord

Ett stort tack till vår handledare Marianne som på ett effektivt och tydligt sätt handlett oss i vårt arbete. Tack till de lärare som tog sig tid att besvara enkäterna. Vi vill även tacka danspedagogerna i Skellefteå som ställt upp och underlättat undersökningen signifikant.

Göteborg och Stockholm, Luleå tekniska universitet 2010-02-18
Helena Ivarsson och Signe Lundström

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1 Syfte och frågeställningar	7
2. Bakgrund	7
2.1 Dans i skolan	8
2.1.1 Den historiska grunden till Dans i skolan	8
2.1.2 Danslärarens uppdrag i skolan	9
2.1.3 Kompanjonlärarskap	9
2.2 Aspekter på utvecklingsmöjligheter genom dans	9
2.2.1 Barns sociala utveckling	10
2.2.2 Skapande för barns utveckling	10
2.2.3 Betydelsen av kinestetisk förmåga för barns utveckling	11
2.2.4 Betydelsen av barns emotionella utveckling	12
2.2.5 Kroppen ur en kulturell aspekt	12
2.2.6 Sinnessens betydelse för inläring	13
2.3 Dans och estetisk verksamhet ur skolans perspektiv	13
2.3.1 Styrdokumentet	13
2.3.2 Tidigare forskning	14
2.3.3 Estetisk verksamhet i skolan	15
3. Metod	15
3.1 Undersökningsgrupp	16
3.2 Datainsamlingsmetod	16
3.3 Databearbetning	16
4. Resultat	17
4.1 Slutna frågor	17
4.2 Sammanställning av fråga 8 – Tycker du att dans ska vara ett obligatoriskt ämne i skolan?	20
4.3 Sammanställning av fråga 13 – Vilken betydelse kan dans ha för elevens utveckling?	21
5. Diskussion	21
5.1 Metoddiskussion	21
5.1.1 Externa bortfall	21
5.1.2 Interna bortfall	21
5.1.3 Danspedagogernas inverkan	22
5.1.4 Undersökningspersonernas förutsättningar	23
5.1.5 Minskning av bortfall	23
5.2 Resultatdiskussion	23
5.2.1 Analys	25
5.2.2 Slutsats	26
5.2.3 Förslag på fortsatt forskning	26
Referenser	28
Bilaga	30

Bilaga 1. Enkätfrågor	30
Bilaga 2. Missivbrev	32
Bilaga 3. Informationsmail	33

1. Inledning

Genom att studera vilken syn lärare i grundskolan med erfarenhet av dans, har på dans som obligatoriskt kunskapsämne i skolan, kan vi få reda på hur lärare anser att eleverna påverkas av dansen. Därigenom kan vi använda denna kunskap för att utveckla vårt arbete som danslärare samt få reda på hur dansen kan motiveras som ett obligatoriskt ämne i alla skolor. Intresset av syftet grundar sig i att dansen som kunskapsämne inte är ett obligatoriskt ämne i alla skolor i Sverige idag. Därför vill vi som blivande danslärare stärka dansens legitimitet och skaffa oss erfarenhet kring hur dansen kan motiveras som obligatoriskt ämne. Genom att inbringa kunskap i vad tidigare forskare och pedagoger skrivit om ämnet avser vi stärka vår teori och därigenom hitta motivering. Litteraturhänvisningarna i vår uppsats utformas enligt stadgarna i Harvardssystemet såsom Backman beskriver (2008). För att skapa förståelse kring dans i skolan som begrepp ämnar vi beskriva bakgrunden till dess uppkomst.

Arbetet har fördelats diplomatiskt utifrån de kvalitéer vi besitter och vi upplever arbetsfördelningen som jämn och rättvis. Helena som har ett stort sinne för detaljer har ansvarat för uppsatsens disposition och ständigt kontrollerat att denna följts. Vidare har hennes eftertänksamhet och granskning stärkt arbetets validitet. Huvudansvaret för enkäternas utformning, insamling och bearbetning har till stor del Signe ansvarat för. I övrigt har hennes förmåga att se helhet, skapa sammanfattningar och uttrycka välformulerade stycken präglat arbetet. Processen har underlättats av att vi haft god kunskap kring varandras kompetenser och därigenom underlättat arbetsfördelningen. De stycken och rubriker som var och en huvudsakligen utformat har vi båda haft god insikt i och det är därför svårt, nästan omöjligt för oss att sätta signum på de olika texterna i arbetet.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med undersökningen är att öka förståelsen för vilken syn lärare har på dans som kunskapsämne i grundskolan.

Hur ser lärare på betydelsen av dans i elevens utveckling?

Hur ser lärare på dans som kunskapsämne?

2. Bakgrund

Den första delen av bakgrunden förklarar det pionjärarbete som gjort att dansen är en del av skolan på vissa platser i Sverige. Texten beskriver det historiska förloppet från hur detta arbete resulterat till begreppet Dans i skolan. Andra delen behandlar olika aspekter av utvecklingsmöjligheter genom dans. Vi sätter dessa aspekter i relation till vad forskare och pedagoger tidigare har studerat kring barns utveckling. I tredje delen knyter vi an till Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94. Vi redogör resultat från olika undersökningar om vad dans i skolan har för effekter på elevernas utveckling och även betydelsen av estetisk verksamhet i skolan.

2.1 Dans i skolan

2.1.1 Den historiska grunden till Dans i skolan

Skellefteå kommun var först i Sverige med att introducera obligatorisk dansundervisning i skolan under ledning av danspedagog år 1977. Det var tack vare danspionjären Eva Dahlgren och hennes dotter Cecilia Björklund Dahlgren som detta blev möjligt. Eva föddes 1915 och började dansa på 1920-talet i Stockholm för den ryska balettläraren Vera Alexandrowa. Eva flyttade till Rom i slutet av 30-talet och fick arbete som klassisk dansös på operan men tvingades flytta tillbaka till Sverige 1944 på grund av kriget. Därefter träffade hon läkarstudenten och blivande maken Eric Dahlgren som hon flyttade runt i Sverige tillsammans med beroende på var han fick arbete. I varje ny stad öppnade Eva en dansskola och till slut hamnade de i Boliden 1965. Där startade hon en privat dansskola i deras källare och det resulterade i Bolidens barnbalett. De åkte runt och dansade på sjukhus, ålderdomshem och skolor. De turnerade runt och uppträdde både nationellt och internationellt. Evas tredje och minsta barn Cecilia dansade med i Bolidens barnbalett och kom senare att föra Evas arbete vidare (Dahlgren, 2006).

Efter att den socialdemokratiska riksdagskvinnan Hagar Normark från Boliden såg en danssuppvisning på en lekskola i Boliden skrev hon en motion till riksdagen om dans i skolan som ledde till att alla daghem i kommunen fick danslektioner 1967. Några år senare 1974 blev Skellefteå den andra kommunen som startade en kommunal dansskola som försöksverksamhet i grundskolan där elever erbjuds dansundervisning på sin fritid. Därefter 1977 blev Skellefteå kommun först i Sverige med obligatorisk dansundervisning på schemalagd skoltid i grundskolan. Eva och Cecilia åkte runt till olika skolor och de utvecklade en särskild metodik som passade för skolklasser. De betonar även vikten av ett bra samarbete med engagerade klasslärare för att kunna förankra dansen i skolan. Det var och är den kommunala musikskolan i Skellefteå som har ansvaret för dans i skola verksamheten (Dahlgren, 2006). Lindqvist (2007) skriver att cirka 30 år efter att de startade med dansundervisningen i skolan i Skellefteå så har de kommit fram till att varje skolklass ska få ha dans under ett helt läsår. Danslektionerna bedrivs i rymliga lokaler, vanligtvis gymnastiksal.

Kärnan i Eva Dahlgrens pedagogik handlar om barns grundläggande behov av lek och rörelse. Den kompromisslösa övertygelsen om alla barns rätt att delta utifrån sina förutsättningar, förenad med rimligt ställda krav på kvalitet, ordning och reda, kom att bli Evas signum (Dahlgren, 2006, s. 4).

1982 bildades Skellefteå dans- och balettförening av danselevers föräldrar och samma år startar Enköping obligatorisk dansundervisning vid samtliga grundskolor genom Cecilias arbete. När Eva flyttar år 1987 överlåter hon sin privata dansskola till Skellefteå dans- och balettförening. Cecilia började jobba på Statens kulturråd 1986 som nationell dansfrämjare och riksdanskonsulent. Hennes uppdrag var och är att ”bredda intresset och öka ansvarstagandet för barn, ungdom, dans och dans-i-skolan-verksamhet i hela landet.” (Dahlgren, 2006, s. 105-106). 1986 hade 8 kommuner dans i skola verksamhet och 20 år senare cirka 80 kommuner. Kulturrådet startade 1992 en försöksverksamhet med regionala danskonsulenter och 2006 fanns de i 19 regioner. De är en viktig länk mellan barn, ungdomar, skola och danskonstnärer. Sedan 1999 har Kulturrådet arbetat för att stärka dansen i lärarutbildningar och högskolor (Dahlgren, 2006).

År 2003 startade Sveriges första danslärarutbildning på Musikhögskolan i Piteå och Luleå tekniska universitet med verksamhetsförlagd utbildning i Skellefteå, Piteå och Luleå. Två år senare skedde en överenskommelse mellan Myndigheter för skolutveckling, Nationellt centrum för främjande av god hälsa hos barn och ungdom (NCFE), Statens kulturråd och Elevorganisationen i Sverige. Med Cecilia som utvecklingsledare skulle de aktivt verka för ett gemensamt utvecklingsprogram Dans i skolan där målet var att ”främja fysisk aktivitet genom att alla barn får tillgång till dans som kunskapsområde och att genom dansen främja lärande” (Dahlgren, 2006, s. 111). Regeringen avsatte 2006 särskilt stöd för att kartlägga dans-i-skolan-verksamheter i landet och skapa mötesplatser för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling för lärare (Dahlgren, 2006).

Våren 2009 bildades Institutet Dans i skolan vid Luleå tekniska universitet med Cecilia Björklund Dahlgren som verksamhetschef. Målen är att ”Alla elever ska få tillgång till dansen som kunskapsområde i skolan och att genom dansen främja lärande. Stärka och vidareutveckla dans i skolan-kompetensen i Sverige genom metodutveckling och forskning.” Det är en samverkan mellan kultur-, hälso- och utbildningspolitik som verkar för att nå dessa mål (Det Nationella Institutet Dans i skolan, 2009).

2.1.2 Danslärarens uppdrag i skolan

Obligatorisk dansundervisningen i skolan skiljer sig åt från den frivilliga dansverksamheten. I den frivilliga möter dansläraren motiverade elever, det är en viss dansstil och danstekniken är i fokus. I skolan däremot kan dansläraren träffa på omotiverade elever och danserfarenheter liksom kroppsliga förutsättningar hos eleverna kan skilja sig åt. Här är det en utmaning för dansläraren att fånga alla elevers intresse och få alla att känna att de kan. Målen för dansen i skolan ser därför annorlunda ut än i den frivilliga verksamheten. Dessa mål utgår från fem olika aspekter på dansen (som tas upp i kapitel 2.2) och det primära är elevernas helhetsutveckling. Danslärarens uppgift är att locka fram och utveckla elevernas ursprungliga dansspråk och få alla att känna sig betydelsefulla. Det är upplevelsen och uttrycket i dansen som blir det centrala där tekniken får anpassas efter elevernas förutsättningar (Björklund Dahlgren, 1990).

2.1.3 Kompanjonlärarskap

Skolverket och Statens kulturråd (1994) skriver om vikten av klasslärarens närvaro vid danslektionerna. De kan vara med och dansa eller titta på. Det skapar en trygghet bland eleverna som är viktig framförallt för att de ska våga uttrycka sig genom dansen. Det är även av stor betydelse att klassläraren har ett positivt förhållningssätt till dansen för detta påverkar elevernas attityd. Lindqvist (2007) tar upp samarbetet mellan klasslärare och danslärare och benämner det som kompanjonlärarskap. Klassläraren hjälper till att ha ordning på klassen då eleverna är stökiga, tröstar ledsna barn och kan assistera dansläraren vid behov. Klasslärare uttryckte även att det var bra för dem att få en chans att iaktta barnen, vilket de inte har chans till när de leder gruppen själv. Kompanjonlärarskapet kan även ses som fortbildning för lärarna.

2.2 Aspekter på utvecklingsmöjligheter genom dans

Enligt Björklund Dahlgren (1990) är dansen ett språk och kulturarv som alla barn har rätt att få möta och utveckla i skolan. Det är ett lustfullt sätt för barnen att få utlopp för sitt behov av lek och rörelse. Det kan hjälpa till att stärka barnens självkänsla och även skapa gemenskap i

gruppen. Hon redogör för fem olika aspekter som beskriver hur man kan se på dansens betydelse: social, estetisk, kinestetisk, emotionell och kulturell.

Dansen är en social och lustfylld aktivitet som kan bidra till bättre sammanhållning i gruppen. Barnen får öva på samarbete, att ta i varandra på ett vänligt sätt och överbrygga relationen mellan pojkar och flickor. Barn som har svårt att formulera sig verbalt får chansen att uttrycka sig med kroppen (Björklund Dahlgren).

Den estetiska aspekten tränar på förmågan till sinnlig insikt av verkligheten. Barnen stimuleras till eget skapande och får en ökad formkänsla. De tränas i att uppfatta och uppleva verkligheten genom sina sinnen (Björklund Dahlgren).

Barnen tränar det kinestetiska sinnet och därigenom stärker sin kroppsmedvetenhet. De får bättre kontroll på kroppen och hur den förhåller sig i tid och rum. De upptäcker kroppens möjligheter till rörelse och olika sätt att uttrycka sig med denna (Björklund Dahlgren).

Emotionellt sett får barnen lära sig att uttrycka tankar, idéer och känslor genom kroppen. Dansen kan fungera som ett språkrör då det är svårt att uttrycka sig verbalt eller i skrift. De lär sig förstå andras och sina egna sätt att uttrycka känslor (Björklund Dahlgren).

Sedd utifrån den kulturella aspekten kan dansen hjälpa till att motverka främlingsfientlighet genom att barnen får ta del av olika länders danstraditioner. Detta är av stor betydelse med tanke på vårt mångkulturella samhälle. Det kan även vara identitetsstärkande för minoritetsgrupper. Barnen får också chansen att vara aktiva kulturutövare (Björklund Dahlgren).

2.2.1 Barns sociala utveckling

Författarna Grinberg och Langlo Jagtøien (2000) menar att barn som utvecklat bra kroppskontroll och känner en säkerhet i sin egen kropp har lättare att känna förtroende till andra barn. De menar att denna förmåga utvecklar barn på det sociala planet. Möjlighet att träna den sociala förmågan och samarbetsförmågan ges i situationer med fysisk aktivitet. Vidare skriver författarna hur en god kännedom om det egna rörelsemönstret kan vara en faktor som förhindrar mobbning. Det handlar om vikten av att tyda och tolka sin omgivning. Genom förmågan att använda sitt eget kroppsspråk lär sig barnen att tyda sin omgivning och på så vis förebygga missuppfattning.

Vikten av barns sociala funktion i skola och förskola framhålls till en större del i läroplanen nu än förr menar Jederlund (2002). Även utvecklingen av barns sociala kompetens betonas. Jederlund refererar till Lindö som talar om värdet i att barns sociala förmåga utvecklas. Lindö menar att det finns värde i att bemästra olika uttrycksformer så som bild, språk, dans, drama och musik. Dessa olika språkliga uttrycksformer bör ha lika värde enligt den kunskapssyn som läroplanen förmedlar menar Jederlund. Vidare anser han att genom sociala situationer, lek och skapande sker barns lärande.

2.2.2 Skapande för barns utveckling

Forskaren Vygotskij (1995) beskriver sin teori kring betydelsen av fantasi och kreativitet för människans utveckling. Han menar att en människa som lägger sin tid åt reproduktionen av det gamla genererar till en människa som inriktar sig åt det förflutna. Hans teori tyder på att ett kreativt arbete leder till att människor blir skapande vilket i sin tur leder till en

framtidensinriktning. Vikten av kreativitet menar Vygotskij är lika stor i vetenskapliga upptäckter som för ett konstverks tillkomst. Han hävdar i sin studie att fantasi är grunden för all kreativitet inom kulturens skapande. Genom användandet av vår fantasi ökar vår kreativa förmåga. I sin tur genererar det i att vårt skapande inom det konstnärliga, vetenskapliga och tekniska skapandet möjliggörs samt utvecklas.

I Lindqvists (2002) intervju med ett arbetslag var alla överens om att lek handlar om kunskaper, lärande och förståelse av olika ting. Arbetslaget bestod av förskollärare, fritidspedagoger och grundskollärare som arbetade med barn i åldrarna 6-11 år. Alla var överens om att det är bra att blanda in lek i de övriga ämnena. Fritidspedagogerna och förskolläraren tycker att det är för lite lek i undervisningen i skolan. En av fritidspedagogerna tycker ”att leken skall bli ett verktyg och att den är lika viktig som penna och papper.” (s. 27).

Lindqvist (2002) tar upp om hur skolan skiljer på estetik och rationalitet eller konst och vetenskap. Vetenskapen hör till verkligheten medan konsten har en lägre verklighetsgrad som handlar om fiktion och fantasi. Vidare berättar hon om vikten av att skolan tar hänsyn till barnets förmåga att skapa och vara produktiv istället för enbart reproduktiv. Barn känner en distans till skolan när de inte får gestalta och levandegöra sina kunskaper. ”Lek är barns sätt att tänka” (s. 53) där fiktionen skapar mening för de yngre barnen och leder på så vis till ett meningsfullt lärande.

Jederlund (2002) menar att det finns anledning att ifrågasätta uppdelningen av kunskap i två kategorier: teoretisk kunskap och praktisk-estetisk kunskap. Han talar om att det finns en prioritering kring den teoretiska kunskapen för att öka barns kunskap. Jederlund anser att det finns orsak att ifrågasätta denna prioritering av den anledning att det önskvärda resultatet uteblivit. Fler uttrycksformer och kunskapsformer ger enligt Jederlund ett resultat som ökar barnens resurskunskaper. Vidare refererar han till forskaren och psykologen Howard Gardner som menar att hjärnans olika delar bör samarbeta för att vi ska bli kreativa och skapande varelser. När vi människor befinner oss i en skapande situation stimuleras och arbetar en rad olika hjärnfunktioner tillsammans.

2.2.3 Betydelsen av kinestetisk förmåga för barns utveckling

Barns fysiska utveckling handlar om dess mognad och växande. För att utveckla ”en sund själ i en sund kropp” (Grindberg & Langlo Jagtøien, 2000, s.21) behöver barnen ha en god kännedom om det egna rörelsemönstret. Genom den fysiska aktiviteten ges barn förutsättningar till inläring av olika begrepp. Via sinnen som att höra och se tränas barn att begripa instruktioner. Denna färdighet gynnar barn i skolarbetet samt i vardagssituationer.

Gardners (1983) teori belyser hur bearbetning av olika föremål, samt skapande av kontroll över kroppens rörelser är det centrala i den kroppsliga intelligensen. Han menar att människor som med fördel besitter denna kunskap är bland andra dansare. Förmågan att bemästra sin kropp leder till att människor med denna förmåga bygger upp ett flertal likartade funktioner. Dessa funktioner leder till att man snabbt kan omvandla sin avsikt till handling.

Bergström (2001) beskriver hur den fysiska principen är kopplad till vårt handlande. Denna fungerar som ett verktyg för att genomföra den mentala principen i samfund med den emotionella. Vid en välutvecklad förmåga av denna princip har vi en stark känsla för funktion kvalitet och helhet. Icke utvecklad fysisk princip hos barn kan visa sig genom att barnet har svårt att fullfölja en uppgift, samt att ta ansvar för sitt handlande. Bergström menar att rörelseövningar som är flödande och resulterar till en avslutad handlig utvecklar denna

förmåga hos barn. Genom rörelseträning ökar barns fysiska välmående, vilket främjar koncentrationen samt inlärningsförmågan.

Gardner (1983) skriver om hjärnforskare Roger Sperrys tankar kring de kroppsliga intelligenserna. Han menar att denna intelligens i allmänhet har studerats som en hjärnfunktion av lägre grad än de funktionssätt som tillhör det teoretiska tänkandet. Gardner beskriver vidare hur hjärnforskaren talar för att vi bör betrakta alla hjärnfunktioner som verktyg.

2.2.4. Betydelsen av barns emotionella utveckling

Enligt Bergströms (2001) beskrivning av den emotionella principen förklaras den som en princip som gynnar den sociala aspekten samt barns kreativa förmåga. Den emotionella principen används enligt Bergström i vårt samspel med andra. Hon skriver hur denna princip hjälper oss att skaffa positiva kontakter med andra vid en välutvecklad emotionell förmåga. Vidare anser hon att det finns olika anledningar till den emotionella principens värde. Författaren menar att det kan finnas en komplikation för vissa barn i användandet av den emotionella principen. Brist på denna princip kan leda till att barnen blir hämmade i utvecklingen av sina egna känslor, användandet av sin fantasi samt när det gäller kontakt med andra. Bergström anser att dans och rörelser som leder till att en kommunikation kommer igång kan vara ett medel för att utveckla barns kreativa förmåga och på så vis den emotionella principen.

Bergström (2001) sammanfattar den mentala principen som en tillämpning för att uttrycka våra tankar. Vidare beskriver hon hur principen används i situationer där vi vill skapa en överblick. Vi förmår att handla på ett objektivt sätt när den mentala principen är välutvecklad. Bergström menar att barn som har lätt för att tappa koncentrationen är i behov av att träna den mentala principen. Hon menar att sitta still och lyssna skärper vår uppmärksamhet, vilket vi varit medvetna om under lång tid. Därför är koncentrationsförmågan viktig för människans utveckling. Bergström beskriver då att ett sätt för att bemästra den mentala principen är att träna rörelser som uttrycker stabilitet.

2.2.5 Kroppen ur en kulturell aspekt

I Gardners (1983) studie beskrivs hur vi sett på människokroppen i västerländsk kulturhistoria. Så långt tillbaka som under antikens grekland ansåg vi människor att kroppen var jämlik med själen och intellektet. Han skriver att fysisk uttrycksförmåga och kroppslig intelligens har i flera andra kulturer alltid varit högt skattad. Vidare talar han för hur elegans och smidighet ses som norm i andra kulturer samt att fumlighet i brist på kropps kontroll ses som ett tecken på omognad i Indien.

Dansen fyller en viktig funktion för samhället. Enligt många forskare har den en social uppgift som sammanhållande och civilisationsskapande i en kultur. Forskaren Ernst Grosse menar att ”all avancerad civilisation bygger på en fungerande danskultur. Dansen har socialiserat människan.” (citerad i Ulvros, 2004, s. 16). I antropologisk forskning framhävs dansen som ett basalt uttryck för mänsklig kultur och kan kopplas samman med att kroppsspråket är det grundläggande sättet att kommunicera.

Ulvros (2004) refererar danspedagogen Digerfeldt som tycker att det är ett bevis på kulturell fattigdom när dans och handhälsning tas bort i umgängeslivet för att sedan ersättas med terapeutisk kontakt- och trygghetsövningar för att bota rädslan för kroppslig beröring. Ulvros

menar att dansen är livsbejakande och gör att människor blir lyckligare och mer harmoniska. Det i sin tur kan leda till mindre våld och fredliga lösningar. Hon tror att danskulturen kan bidra till fred och lycka.

2.2.6 Sinnenas betydelse för inläring

Liberg (2007) tar upp vikten av att lära med alla sinnen. Kunskaperna förstärks och fördjupas om inläringen kopplas till olika upplevelser så som drama, dans, rytmik, musicerande och skapande i bild. Det är bra att integrera dessa olika uttryckssätt för att skapa en rik lärmiljö och det kan med fördel göras vid läs- och skrivinläring. Inom forskning talas det om att meningsskapande kommunikation alltid är medierat och det betyder att det sker via olika språkliga uttrycksformer och kanaler. Vi förhåller oss olika i olika situationer och använder olika redskap och sinnen för kommunikation. Meningsskapande och språk omfattar både det verbala och det icke verbala språket så som tal, skrift, bild, musik, dans och rörelse. Då utvecklas ett vidgat språkbegrepp och samma sak gäller för ett vidgat textbegrepp.

Vi är multimodala och dialogiska i lärandet. Det först nämnda betyder att vid exempelvis verbal kommunikation påverkas meningsskapandet även av gester, mimik, kroppsrörelser, klädsel, lukter och känslöstämningar. Det andra menar att olika uttrycksformer samspelar och bygger på varandra. Det är därför viktigt att undervisningen i skolan har en rik och varierad lärmiljö så att eleverna kan skapa kunskap på olika sätt. En annan viktig aspekt är att människan fungerar olika och föredrar olika sätt att lära sig saker (Liberg, 2007).

Ulf Jederlund (2002) beskriver hur barns språkliga utveckling gynnas av dans och rörelse. Genom kroppsrörelser använder vi vårt kroppsspråk. Synkront tränar vi balansen, rytm, koordination, fysik ansträngning genom dansleken. Dansträning fungerar simultant för barnens utveckling och främjar denna utveckling på flera sätt parallellt. Jederlund menar att för den språkliga utvecklingen kan rörelser hjälpa barnen att få in den språkliga melodin. Genom rytmik upplever hela kroppen denna melodi. Genom att förklara hur någonting rör sig som exempelvis hästen som galopperar, kan barn på ett konkret sätt uppleva olika begrepp och ord.

2.3 Dans och estetisk verksamhet ur skolans perspektiv

2.3.1 Styrdokumentet

I Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, står det under rubriken ”Skolans uppdrag”

Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Skolan skall sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen I skolarbetet skall de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Även hälso- och livsstilsfrågor skall uppmärksammas. Eleverna skall få uppleva olika uttryck för kunskaper. De skall pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form skall vara inslag i skolans verksamhet (Lpo 94, s.5-6).

2.3.2 Tidigare forskning

I Lindqvists avhandling (2007) undersöker hon bland annat vilket lärande som sker i dansundervisningen i skolan. Vid en intervju med Cecilia Björklund Dahlgren uttrycker hon sig om att barn praktiserar yttrandefriheten då de får skapa själva. I dansen får de träna sig i att vara annorlunda med hjälp av kroppen, själen, fantasin och intellektet. Detta kan leda till att man vågar yttra en egen åsikt. Vidare skriver hon om ett avsnitt av radioprogrammet Skolakuten, UR 2005, där två danslärarstuderande vid Musikhögskolan i Piteå berättar att barnen lär sig visa respekt genom dansen. De lär sig hur det går till med turordning och att fysiskt beröra varandra utan att använda sig av våld. Vidare uttryckte de sig om dansen som ett medel för att hjälpa till att avdramatisera kontakten mellan flickor och pojkar. Ericsson (2000) undersökte elevers prestationer i dansämnet under ett läsår och resultatet visade bland annat att dans kan fånga både flickor och pojkars intresse.

Enligt danslärarna i Skellefteå som Lindqvist skriver om i sin undersökning (2007) får barnen under danslektionerna träna sig i kroppsmedvetenhet, motorik, det estetiska uttrycket, eget skapande, fantasi/inlevelse och det sociala samspelet. De får även kunskap om olika kulturer, musikstilar och dansstilar. De blir modigare genom att prova på nya saker i dansundervisningen. Ericson (2000) berättar att 1982 infördes dans som ämne på skolschemat i Enköping och därigenom tilldelades hon en uppgift som hade för avsikt att utvärdera försöksverksamheten. Lärare, rektor, föräldrar, elever och skolläkare var så positiva att politikerna beslöt att fler skolor skulle få dansundervisning. Ett vanligt uttalande från föräldrarna var att eleverna var gladare och tyckte bättre om skolan sedan dansundervisningen startat. Föräldrarna ansåg även att dansen är alternativ till tävlingsinriktade sporter och bidrar till utveckling av fantasin. Klasslärare som intervjuades menade på att dansen ger eleverna möjlighet att träna de faktorer som danslärarna i Lindqvists undersökning talade om.

I Lindqvists undersökning (2007) fick 15 klasslärare svara på frågor som bland annat berör lärandet i dansundervisningen. Dessa lärare var av samma åsikt vad gällande barnens utveckling som i ovan beskrivna undersökningar. Vidare menade en av lärarna att barnen får scenvana som även främjar dem i andra skolämnen. En annan sa att barnen får träna sin inlevelseförmåga och sitt minne. Samma lärare berättade att dansen integrerar andra skolämnen och många av dennes elever hade gått framåt i svenska och matte. Dessutom hade en del av barnen blivit lugnare. Detta kanske kunde bero på dansen.

Ericson (2000) är övertygad om att dans i skolan gynnar elevernas allsidiga utveckling och uttrycker att "Glädjen i dans upplevs med kropp och själ i en gemensam rytmisk aktivitet som kan stärka barnets känsla av gemenskap, självförtroende och identitet." (s.115). Som nämnts tidigare undersökte hon elevers prestationer i dansämnet under ett läsår. Undersökningsobjekten var elever i årskurs ett där hon utgick ifrån bedömbarsa variabler utifrån fyra olika aspekter, den motoriska, den musikalisk/rytmiska, den sociala och den personlig estetiska. Resultatet visade att värdena ökade i nästan alla variabler inom den personlig-estetiska och sociala aspekten och i de flesta av de musikaliska och motoriska variablerna.

Digerfeldt (1990) tycker det är viktigt att barn och ungdomar får chans att umgås i och genom dansen. "Dansen kan på ett naturligt sätt hjälpa dem uttrycka och tolka sina egna och andras kroppsörnimmelser och kroppsupplevelser utanför den begränsade privata och sexuella sfären." (s. 377). Hon gjorde en undersökning av vilken effekt danslek har på förskolebarns motoriska färdigheter, kroppsmedvetenhet, rytmiska medvetenhet och förmågan att återge expressiva rörelser. Resultatet visade positiv effekt på barnens fysiska rörelsekvalitet som

snabbhet, smidighet och flexibilitet. Det visade även positiv effekt på barnens kroppsmedvetenhet som till exempel mätt i antal ord för kroppsdelar och på deras förmåga att uttrycka sig med kroppen i låtsaslekar. Däremot visade rytmisk medvetenhet inga nämnvärda positiva effekter.

2.3.3 Estetisk verksamhet i skolan

Lindgren undersöker i sin avhandling (2006) hur lärare och skolledare i grundskolan ser på den estetiska verksamheten. Det kom upp begrepp som kompensation, förstärkning och balans. Det visade sig att estetisk verksamhet kan ha en terapeutisk funktion för barn i behov av särskilt stöd och kompensera för misslyckande i annan skolverksamhet. Dessa barn presterar ofta sämre i de teoretiska ämnena men i regel bättre än de övriga eleverna i de estetiska ämnena. Det är viktigt för dessa elever att få känna att de kan!

Estetisk verksamhet kan även fungera som ett ”andningshål” för eleverna där de mår bra. Elever som har svårt att nå upp till målen i svenska, engelska och matte behöver detta andningshål. Det är inte bra att ge en elev med svårigheter i matte tre timmar extra i detta ämne utan det är bättre att denne får göra något som den är bra på och tycker om för att motiveras jobba vidare med matten. Mer tid i de praktisk-estetiska ämnena kan på sikt förbättra resultaten i matte. Estetisk verksamhet kan fungera som en förstärkning genom att hjälpa elever inom andra ämnen (Lindgren, 2006). Även Ericson (2000) menar att stärkt självförtroende genom dansen kan hjälpa barn med läs- och skrivsvårigheter genom att deras tro på sig själva och sin förmåga ökar och då har de lättare att hantera motgångar i andra ämnen.

Den estetiska verksamheten hjälper till att balansera skolans teoretiska ämnen med estetisk/praktiska ämnen och barn är i behov av balans under skoldagen. Praktiskt arbete kan vara en metod för teoretisk kunskap. Genom praktiskt arbete kommer eleverna närmare verkligheten och därmed ges de bättre förutsättningar för lärande inom andra ämnen (Lindgren, 2006).

3. Metod

Som metod för att besvara våra frågeställningar valde vi att göra en enkätundersökning och denna kan kategoriseras som en surveyundersökning. ”En surveyundersökning är en beskrivande eller förklarande undersökning av intervju- eller enkättyp, baserat på ett representativt urval.” (Svenning, 2003. s, 80). Dimenäs (2007) menar att enkäter är ett lämpligt redskap om det finns intresse för att undersöka hur vanligt förekommande en företeelse är. Denna typ av undersökning handlar för det mesta om folks attityder menar Svenning och Dimenäs. Med tanke på vårt syfte ansåg vi att metoden var passande. Eftersom undersökningen skedde vid ett tillfälle och frågorna behandlar ärenden som skett övertid, kan denna undersökning bäst beskrivas som tvärsnittsurvey retrospektivt. Enkätformuläret är utformat efter Svennings beskrivning av surveyundersökning och de ”tumregler” han beskriver för hur man konstruerar ett intervju formulär. Vår undersökning är en kombination vilken består av kvantitativundersökning som analyseras med kvalitativa metoder. Dessa metoder kan enligt Svenning användas som en komplettering av varandra. Hårddata kan ge oss svar på ”hur många?” och mjukdata kan ge svar på känsliga frågor som ”varför?”. Han menar att det handlar om en överträdelse av metodgränserna och att denna mångsidighet lönar sig för undersökningens validitet.

3.1 Undersökningsgrupp

Undersökningsspersonerna i denna studie bestod av lågstadielärare i Skellefteå kommun som mött dansen med sin klass. Vår tanke med valet av personer och valet av stad var beroende av den etablerade verksamhet som finns i kommunen. Med hänvisning till denna etablering tänker vi oss att erfarenheten kring dansen i skolan är stor. Vi ansåg därav att dessa lärare var passande som undersökningsspersoner. Sammanlagt delades 23 enkäter ut i sex olika skolor (se bilaga 1). På grund av kunskap om att enkäterna även skulle delas ut till en fritidspedagog och en assistent innehöll enkäterna en fråga om undersökningsspersonens anställning på skolan.

3.2 Datainsamlingsmetod

Med hänsyn till att undersökningsstaden inte är vår bostadskommun, blev vårt val postenkät som metod för utdelning och insamling av enkäterna. För att förenkla och förstärka vissheten i att fler formulär besvarades och kom tillbaka, har vi använt oss av kontakter i undersökningsstaden. Kontakterna bestod av två danspedagoger som är aktiva i kommunen. För att introducera undersökningen till den valda gruppen, utformades ett missivbrev enligt Dimenäs (2007). Missivbrevet innehöll information om syftet med undersökningen, vem som är ansvarig för den och konfidentialitet som gällde för undersökningsspersonerna (se bilaga 2). Enkäterna vi utformat lades ner i kuvert tillsammans med missivbrevet. Alla enkäter skickades i ett och samma brev till en av de två danspedagogerna. Kuvertet som alla formulär sändes i var märkt med adressen från avsändaren och mottagaren. Med i brevet var även frimärken för returen. Skiftet av adressaten på till och från var tänkta att underlätta möjligheten för danspedagogerna, genom att sätta dit de nya frimärkena och på så vis sända tillbaka samma kuvert. Danspedagogerna delade ut enkätkuverten till lärarna de mötte under sina danslektioner. Däremot var det en skola där enkäterna inte delades ut som planerat. Varje undersökningssperson tilldelades ett kuvert var. Enkäternas mottagare fick på detta sätt möjlighet att besvara formuläret under pågående danslektion (cirka 40-45 minuter). Sedan formuläret besvarats kunde mottagaren försluta kuvertet och återlämna det till danspedagogen. För att möjliggöra analys på bortfall enligt Dimenäs (2007) behöll vi kontakten med danspedagogerna. Kontakten med dessa gav möjlighet att klargöra vad som orsakat bortfall. I samband med utskickningen av enkäterna hade vi även skickat ett informationsmail till varje skola för att belysa undersökningen ytterligare, (se bilaga 3). Detta informationsmail innehöll en modifikation av den information som missivbrevet innehöll.

3.3 Databearbetning

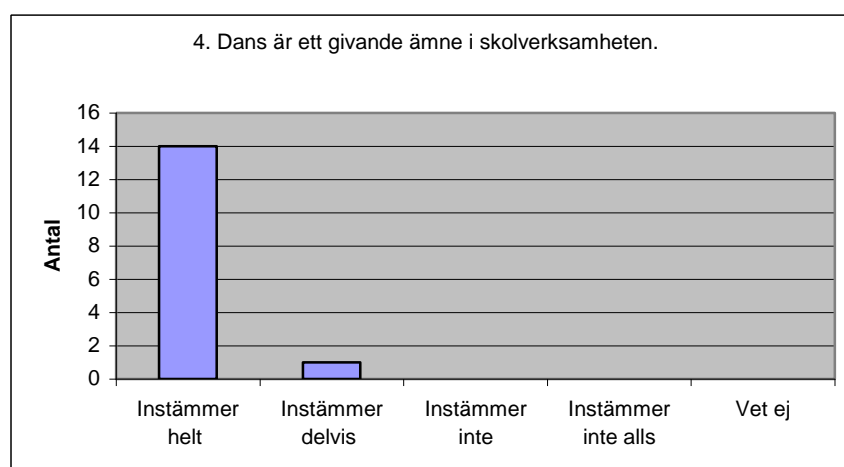
För att sammanställa enkäterna gjordes först en sammanfattning av de frågor med givna svarsalternativ för hand enligt Dimenäs (2007). På en icke besvarad enkät gjordes markeringar för vad varje undersökningssperson svarat på respektive fråga. Efter första sammanställningen kontrollerades detta genom att räkna antalet svar på varje fråga för att se om detta överensstämde med antalet undersökningsspersoner. Personernas födelseår adderades samman och dividerades med antalet undersökningsspersoner. Därigenom fick vi fram vilket år som var medelåldern för de personer som besvarat enkäterna. De öppna frågorna sammanställdes för sig och redovisades under var sin rubrik. Svaren som uttryckte samma åsikt sammanfattades under samma svarskategori i respektive fråga enligt Svenning (2003). För att ytterligare kontrollera databearbetningens korrekthet lästes detta igenom vid två olika tillfällen av de båda undersökningsansvariga.

4. Resultat

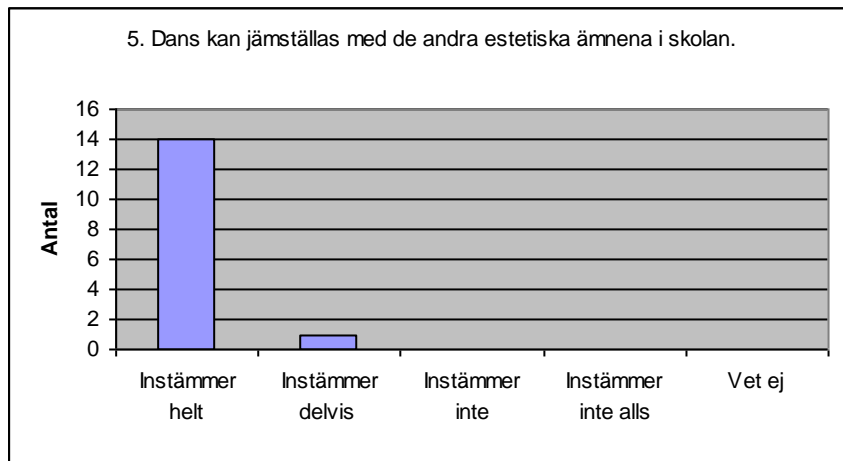
Under denna rubrik redovisar vi resultaten för de enkäter vi sammanställt. För att understödja en förståelse för vad lärarna svarat har vi sammanfattat svaren i tre underrubriker. Den första rubriken redovisar de slutna frågorna med givna svarsalternativ. För att ytterligare förtydliga svaren på de slutna frågorna har vi även redovisat dessa i stapeldiagram. Stapeldiagrammen omfattar endast de frågor vi anser ha relevans till resultatet och vi redovisar därför icke fråga ett, två och tre. Andra rubriken bearbetar den öppna frågan där lärarna ombeds svara på om dessa anser att dans ska vara ett obligatoriskt ämne i skolan. Tredje rubriken redovisar den andra öppna frågan som ber undersökningspersonerna att motivera vilken betydelse dans har för barns utveckling. I de öppna frågorna sammanfattar vi lärarnas svar i olika svarskategorier där vi sammanför de svar som är av samma åsikt. Detta enligt Svennings (2003) metod att dela in liknande svar i olika svarskategorier.

4.1 Slutna frågor

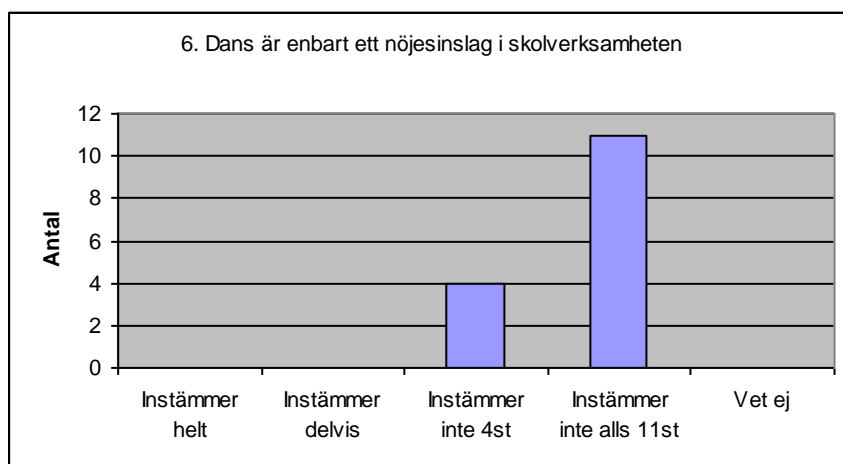
Sammanlagt återkom femton stycken besvarade enkäter. Undersökningspersonerna som besvarat enkäterna består av fjorton kvinnor och en man. Medelåldern på dessa är 49 år och samtliga är anställda lärare. Fjorton av lärarna instämmer helt i att dans är ett givande ämne i skolan. En av undersökningspersonerna instämmer delvis i frågan. Samma resultat gav påståendet att dans kan jämföras med de andra estetiska ämnena i skolan, fjorton svarade att de instämmer helt och en instämmer delvis. Elva lärare instämmer inte alls i påståendet att dans endast är ett nöjes inslag i skolan och fyra av dem instämmer inte. I påståendet att dans kan vara en metod för att nå målen i läroplanen instämmer tolv av lärarna och de resterande tre instämmer delvis. Fjorton av undersökningspersonerna instämmer helt i att dans har betydelse för barns utveckling och en av dem instämmer delvis. Den största spridningen gav påståendet att eleverna ges utvecklingsmöjligheter som är unikt för dansen. Sju av femton instämmer helt, fem instämmer delvis och två stycken av lärarna svarade "Vet ej". Detta påstående gav även ett bortfall där en av lärarna inte svarat på frågan. Att dans bara utvecklar de elever som är intresserade av dans instämmer elva av lärarna inte alls på och fyra av dem instämmer inte. Tolv av lärarna instämmer helt i att dans gynnar barns utveckling i övriga skolämnen. Tre av dem instämmer delvis.

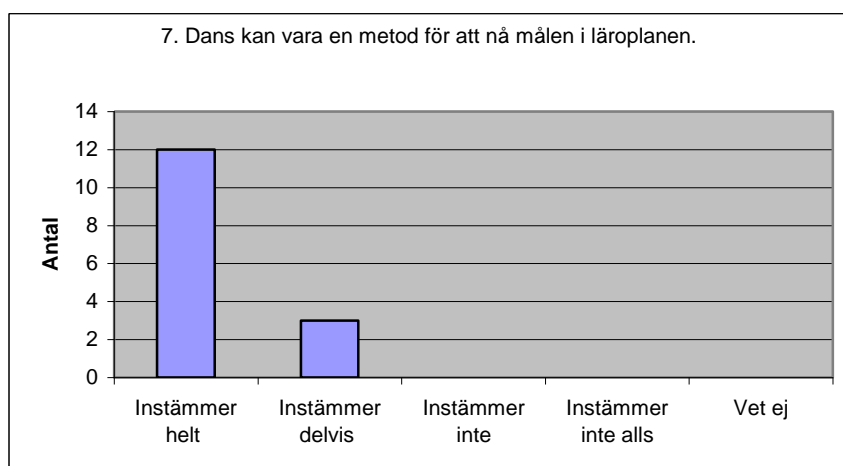
Figur 4.1

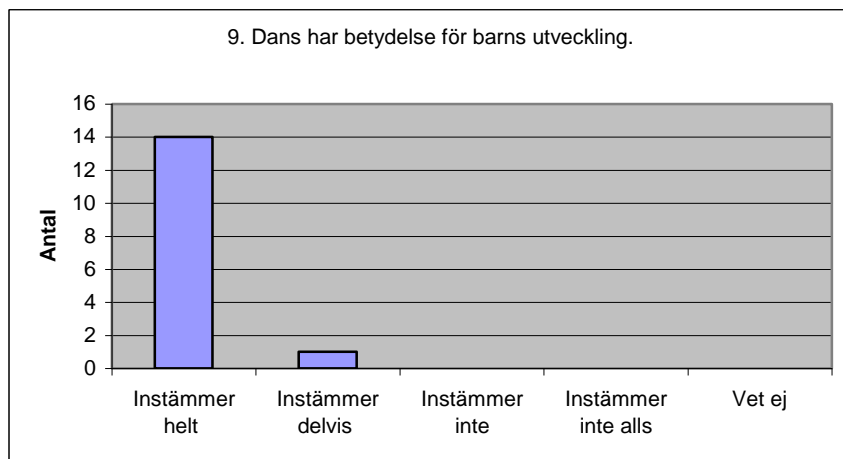
Figur 4.2

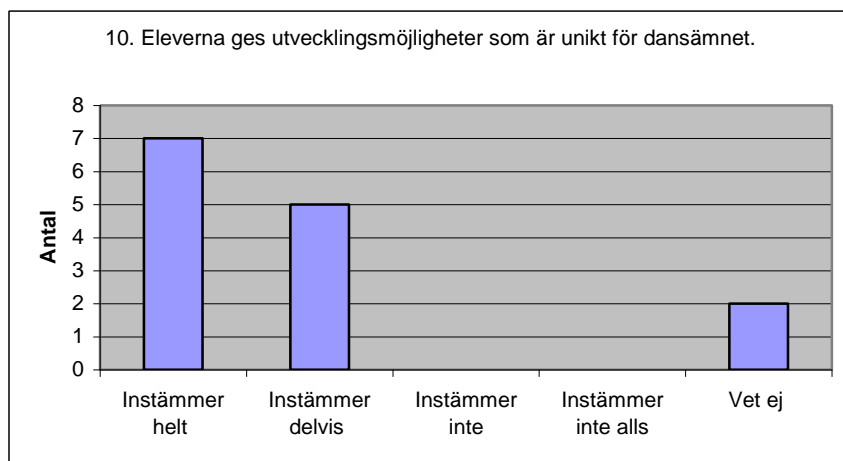
Figur 4.3

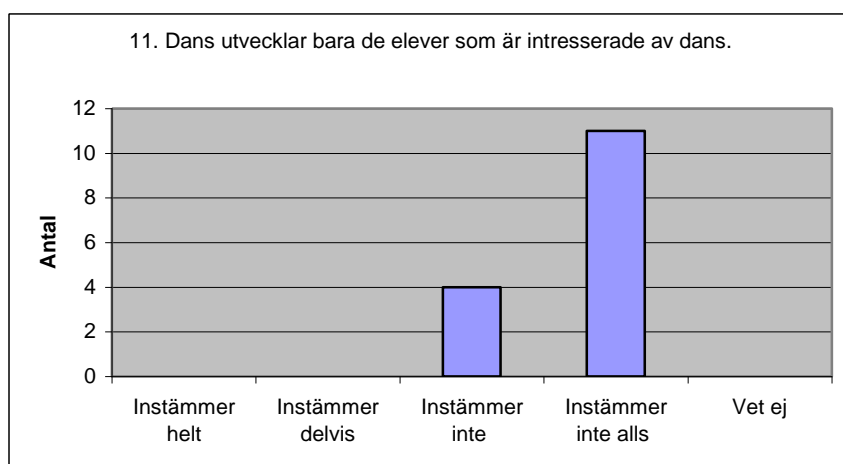
Figur 4.4

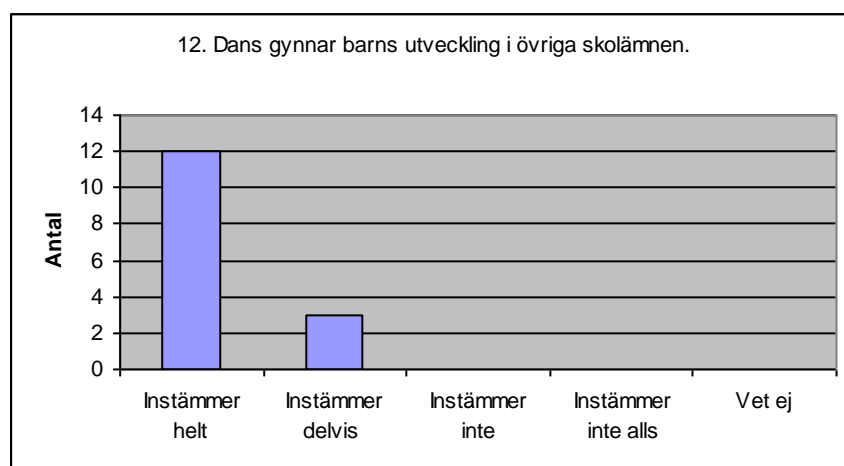
Figur 4.5

Figur 4.6

Figur 4.7

Figur 4.8

4.2 Sammanställning av fråga 8 – Tycker du att dans ska vara ett obligatoriskt ämne i skolan?

En av undersökningsspersonerna valde att inte svara på denna fråga och tillhör därför en kategori vi kallar bortfall.

En av undersökningsspersonerna menar att dans ingår i idrott och hälsa och bör därför inte vara ett obligatoriskt ämne. En annan ansåg att dans med fördel bör vara en del av idrotten och motiverar detta med samma ord som de undersökningsspersoner som svarat ja på frågan. En tredje tycker att dans kan vara obligatoriskt i årskurs ett och två, men att elever i årskurs tre börjat bry sig så mycket om vad andra tycker. Samma lärare menar även att dans är bra för eleverna att träna det motoriska. Dessa tre undersökningsspersoner anser vi tillhöra en kategori som uttalar sig mindre positivt till dansen.

Sammanlagt elva av undersökningsspersonerna har svarat att dans bör vara ett obligatoriskt ämne i skolan och motiverat varför. Denna grupp tillhör den kategori vi menar är positiv till dansen. En har svarat ja, men inte lämnat en motivering till sin åsikt. De personer som motiverat sitt svar är alla eniga om att dans bör vara ett obligatoriskt ämne och beskriver tydligt sin åsikt. Undersökningsspersonerna talar om att kroppskontroll och kroppsmedvetenhet är viktiga faktorer som barnen får träna i dansen. Dessa faktorer menar lärarna stärker barnens självkänsla och självförtroende. Lärarna beskriver hur angeläget det är för barn med den fysiska aktiviteten, för att barnen ska kunna koncentrera sig i andra ämnen behöver de röra på sig och dans kan vara en icke tävlingsinriktad metod som passar alla. Många av lärarna talar om att dans på detta sätt kan ses som ett bra komplement till idrotten och att barnen tränar sin samarbetsförmåga. Lärarna menar att kropp och hälsa går hand i hand och den rytmiska träning som dans ger utvecklar barnens hjärna.

Undersökningsspersonerna har svarat att dans är ett roligt och annorlunda sätt att träna på, samt ett underbart sätt att få uttrycka sig igenom. En av lärarna motiverar dansens roll i skolan genom att den ger alla möjlighet att prova på och menar på att elever som inte dansar på fritiden aldrig annars skulle möta dansen.

4.3 Sammanställningar av fråga 13 – Vilken betydelse kan dans ha för elevens utveckling?

Tre undersökningsspersoner valde att inte svara på frågan. Dessa tre kategoriserar vi som i första öppna frågan som bortfall.

Resterande tolv har motiverat sitt svar och majoriteten anser att dans utvecklar barnens motorik, därav kategoriseras dessa som positiva till dansen. Lärarna i denna kategori anser att motoriken ger barnen en bra kroppsuppfattning och kroppskontroll, vilket stärker barnens självförtroende och självkänsla. Den fysiska aktiviteten i barns utveckling anses relevant enligt lärarna. Rörelsens betydelse kopplas ihop med att barnen ökar sin koncentration i de andra skolämnena och kan vara relevant i en allt mer stillasittande vardag. Lärarna talar om det samarbete som barnen utvecklar genom dansen och att dansen ger alla utrymme att lyckas. Undersökningsgruppen beskriver dans som ett uttryckssätt som utvecklar det estetiska hos barnen där de får använda sin fantasi och kreativitet. Lärarna beskriver vidare att dansen stärker barnen både kroppsligt och själsligt. Rytm och taktkänslan hos eleverna utvecklas vilket dessa ser som en form av hjärngymna.

5. Diskussion

5.1 Metoddiskussion

5.1.1 Externa bortfall

Svenning (2003) skriver om det externa bortfallet som av olika anledningar innebär att inte alla enkätformulär kommer in. Detta kan bland annat bero på att undersökningsspersonerna är svåra att få tag på eller inte vill delta. Denna typ av bortfall är vanligt vid postenkäter och tros bero på brist på tid. Han skriver även att bortfall generellt kan leda till ett förvridet resultat eftersom de som inte svarat kanske tillhör en viss kategori. I vår undersökning råder ett externt bortfall där sex lärare, en assistent och en fritidspedagog på två skolor inte fyllde i vår enkät. Den ena skolan fick aldrig enkäterna på grund av olika omständigheter. På den andra skolan delades enkäterna ut, men lärarna fick inte möjligheten att fylla i den under danslektionen och därefter lämnades de inte tillbaka till danspedagogen trots påminnelser av denna. Hon tror att bortfallet kan ha berott på tidsbrist. Det är svårt för oss att dra några slutsatser om hur detta bortfall skulle ha besvarat våra enkäter så därför kan de inte räknas med i vår undersökning.

5.1.2 Interna bortfall

Svenning (2003) skriver även om internt bortfall där undersökningsspersonerna inte svarat på samtliga frågor i enkäten. Anledningen till detta kan vara otydliga frågor, avsaknande av ett passande svarsalternativ eller att personen inte vill eller kan besvara frågorna. Detta bortfall kan hanteras med strukturjämförelse. Vid en sådan situation tittar man på hur andra personer som svarat liknande på samtliga frågor har besvarat den eller de frågor som utelämnats och drar därefter slutsatser om hur personen kan tänkas ställa sig till den icke besvarade frågan. Vi valde att hantera vårt interna bortfall genom att se hur personen i fråga ställt sig till övriga frågor i enkäten och därefter få en uppfattning vilken inställning personen har till dansen.

Det fanns ett internt bortfall där tre personer inte besvarade fråga 13. En av dessa hade även utelämnat svar på fråga 8. I enkäterna var det en person som inte svarat på påståendet nummer 10. Samma person vars svar utelämnats på fråga 8 och 13 instämde delvis på resterande påståenden vilket gav oss uppfattningen att personen var lite tveksam till sin inställning och kanske inte så intresserad av undersökningen eller dans som ämne. Eventuellt valde personen därför att inte besvara de öppna frågorna eftersom dessa krävde mer tid och engagemang. Den andra personen som utelämnat svar på fråga 13 svarade endast ”Ja” på fråga 8. Denna person instämde helt på samtliga påståenden och hade en positiv inställning till dansen. Här drar vi slutsatsen att denne kanske inte hade tid att besvara de öppna frågorna. En annan orsak till att de öppna frågorna inte besvarades kan vara beroende av svårigheter i att uttrycka sig i skrift eller att de inte har en klar uppfattning om hur de ställer sig till frågan. Den tredje personen som inte svarat på fråga 13 hade lämnat ett utförligt svar på fråga 8 och var positivt inställd till dansen i de övriga påståendena. Denne kanske tänkte att fråga 8 även gav svar på fråga 13 eftersom de liknar varandra. Det fanns personer som på fråga 13 skrev att vi skulle se svaret på fråga 8. I dessa fall ansåg vi att de besvarat på båda frågorna och att det i resultatredovisning blev en upprepning av svaren. Den person som inte svarade på påståendet nummer 10 hade svarat utförligt på de öppna frågorna och hade en positiv inställning. Vi drar slutsatsen att personen glömde bort att svara på påståendet för om denne inte visste vad den skulle svara så fanns svarsalternativet ”Vet ej”.

5.1.3 Danspedagogernas inverkan

Som nämnt tidigare valde vi att ta hjälp av danspedagogerna med utdelning och insamling av enkäterna med förhoppningen att minska bortfallet. Tanken var att lärarna fick tid till att besvara enkäten under danslektionen, dock kan vi inte dra slutsatsen att så blev fallet. Möjligheten att läraren ville eller var tvungen att delta under lektionen fanns, samt det faktum att läraren eventuellt var tvungen att utföra andra åtaganden. I en sådan situation behövde läraren ta sig tid att svara på frågorna vid ett annat tillfälle. Tidsbrist kan ha förekommit och därav orsakat bortfall, både externt och internt. Vår tanke var att underlätta utdelning och insamling i så stor utsträckning som möjligt för danspedagogerna. I de fall där lärarna inte svarade under lektionen medförde det att danspedagogerna eventuellt behövde utföra en påminnelse till lärarna om återlämning av enkäterna. Vi tänkte oss att det skulle gå snabbt och enkelt med utdelning och insamling av enkäterna eftersom lärarna fick tid att fylla i dessa under lektionstid. Vi tog inte med den mänskliga faktorn i våra beräkningar där det av olika anledningar som tidsbrist och glömska kan leda till att undersökningen tar längre tid. Vi räknade inte med att behöva skicka påminnelser till vare sig undersökningspersonerna eller danspedagogerna och tänkte inte heller att danspedagogerna skulle behöva påminna lärarna om att lämna in enkäten. Om vi hade haft mer tid så hade vi med hjälp av danslärarna försökt få in enkäterna från alla skolor.

Vi hade möjligtvis kunnat involvera danslärarna på ett annat sätt när vi tillfrågade dem om de ville hjälpa oss med undersökningen. Vi skulle ha förberett dem på att de eventuellt behövde lägga ner tid på att påminna lärarna om att lämna in enkäterna. Vi ville dock inte att danspedagogernas hjälp skulle innebära en belastning och extra arbete för dem. Då hade de kanske inte varit intresserade av att ställa upp.

Vi anser att det är av betydelse på vilket sätt danspedagogerna presenterade enkäterna när utdelning av dessa skedde. I en situation där pedagogen tydligt och med en positiv inställning presenterar undersökningen antar vi ökar sannolikheten att lärarna vill delta. Med detta i åtanke försökte vi formulera ett utförligt och inspirerande missivbrev och ett enkätformulär med fåtal frågor som går snabbt att besvara.

5.1.4 Undersökningspersonernas förutsättningar

Eftersom undersökningspersonerna möter dansen en gång i veckan och även får chansen att svara på enkäten under danslektionen anser vi att detta bör resultera i verklighetsbaserade svar. Vi tänker oss att lärarna besitter olika stor erfarenhet kring dans i skolan eftersom vi ej undersökt lärarnas anställningslängd. För att medvetandegöra denna spridning hade ytterligare en fråga i enkäten kring detta kunnat tydliggöra lärarnas erfarenhet. Ett exempel på en sådan fråga hade kunnat vara hur många terminer de har mött dansen. Vi tänker oss att lärarna som svarat har mött dansen under minst en termin, det vill säga höstterminen 2009. Vi kan dock inte utesluta möjligheten att det vid undersökningstillfället kan ha varit en vikarie som besvarade formuläret.

Vi tänker oss att undersökningspersonernas svar påverkas av omgivning och situation. Vi har ingen vetskap kring vad som har hänt innan undersökningstillfället som kan ha påverkat deras sinnesstämning. Även privata angelägenheter kan vara av betydelse för utfallet av resultatet. Detta kan medföra att de är mer eller mindre motiverade att besvara enkäterna. Lärarnas egen relation till dansen spelar roll och påverkar deras svar. De kanske dansar själva eller har dålig erfarenhet av det. Relationen till danspedagogen har också betydelse där ett bra samarbete kan leda till positiva upplevelser av danslektionen. Danspedagogen som person kan även påverka hur lärarna ser på dansen. Beroende på vad dansläraren utstrålar kan det ge mer eller mindre respekt och status för dansen.

Enkätformuläret innehöll en fråga om undersökningspersonens anställning. Detta eftersom vi visste att danspedagogerna mötte en assistent och en fritidspedagog. Som Dimenäs (2007) skriver kan formuläret innehålla frågor som senare kan plockas bort om dessa visar sig vara utan relevans för besvarandet av syftet. Vår undersökning riktar sig till lärare och det var därför viktigt för oss att kunna sortera bort enkätsvar från personer med annan anställning. Vi hade kunnat välja att enkätfrågorna bara besvarades av lärare men vi valde att få in svar från all personal som var med på danslektionerna. Vi ansåg att det var betydelsefullt att så många som möjligt deltog i undersökningen och att därefter ha valmöjligheten att sortera bort personer med annan anställning än lärare. Frågan rådande ålder och kön i enkäten diskuterades eftersom denna inte gynnar besvarandet av våra frågeställningar. Däremot anser vi att det kan finnas intresse i att göra en jämförelse kring hur olika kön och även olika åldersgrupper besvarade frågorna.

5.1.5 Minskning av bortfall

Vi kanske hade kunnat minska bortfallet genom att ge de undersökningspersoner som valde att delta en belöning. Vi diskuterade aldrig denna möjlighet innan undersökningen för vi ansåg inte att det behövdes eftersom vår enkät innehöll ett fåtal frågor och gick snabbt att besvara. Om enkätformuläret hade varit mer omfattande kanske vi hade övervägt detta alternativ. Samtidigt är det som Trost (2001) skriver en ekonomisk fråga och undersökningspersonerna kanske enbart skulle delta för att få belöningen och därmed inte ägna så mycket tid till att besvara sanningsenligt.

5.2 Resultatdiskussion

Inledningsvis beskrivs i detta stycke i vilken utsträckning undersökningens syfte och frågeställningar besvarats, detta enligt Backmans (2008) beskrivning av resultatdiskussionens uppbyggnad. Vidare gör vi egna tolkningar och värderingar samt jämför resultatet med

slutsatser från tidigare forskning, även detta i linje med Backmans rekommendationer. Vårt syfte med undersökningen var att öka förståelsen för vilken syn lärare har på dans som kunskapsämne i grundskolan. Genom enkätintervju ville vi undersöka hur lärare ser på betydelsen av dans i elevens utveckling och hur de ser på dans som kunskapsämne. Undersökningen gav oss relativt entydiga svar som vi anser oss ha kunnat tyda på ett realistiskt sätt. Därigenom tycker vi oss ha fått en ökad kännedom för vilken syn de lärare som ingick i vår undersökning har på dans som kunskapsämne i skolan och därmed fått svar på våra frågeställningar.

Genom de svar undersökningen gav har vi dragit slutsatsen att lärarna anser att dans har en relevant betydelse för barns utveckling. Majoriteten av lärarna har en positiv attityd till dansen och deras utförliga och genomtänkta motiveringar tyder på att de är insatta i ämnet. Detta gjorde oss positivt överraskade. Vi hade förväntat oss få svar med bland annat motiveringen att barnen får motion och ökad kroppsmedvetenhet, eftersom de flesta idag är medvetna om att vi är för mycket stillasittande. Lärarnas motiveringar visade en insikt om att barnen även utvecklas psykiskt. De anser att kropp och själ, det fysiska och psykiska hänger ihop och påverkar varandra, vilket stämmer överens med den syn vi fått under vår utbildning. Lärarna talar bland annat om att dansen kan hjälpa till att stärka självkänslan och självförtroendet, vilket visar en djupare förståelse för dansens påföljder. Svaren tyder på att lärarna är mer insatta i barnens utveckling och välmående genom dans än vad vi tidigare trott. Detta tolkar vi som ett mycket positivt resultat. Deras kunskap kan vara ett resultat av kommunens långa traditionen av dans i skolan som gett dem möjligheten att få kännedom om dansens effekter.

På vår andra frågeställning om hur lärarna ser på dans som kunskapsämne anser de flesta undersökningspersonerna att dans borde vara ett obligatoriskt ämne i skolan. De motiverar det med vilka positiva effekter det får på barnens utveckling. De lärare som inte tycker att det ska vara obligatoriskt ville ändå att det ska ingå i ämnet idrott och hälsa. Antagligen tycker dessa lärare att dansen passar under den benämningen. De tänker kanske att dans är fysisk aktivitet, precis som idrott och deras motiveringar visar att de även tycker att dans är hälsa. Vi tycker inte att dansen får samma legitimitet om det underställs idrotten utan har den åsikten att det är ett estetiskt ämne precis som exempelvis bild och musik. Det var dock ingen som tyckte att dans inte skulle förekomma i skolan vilket vi finner mycket positivt!

Den bekräftande inställningen till dans som vi menar att resultatet visar, tror vi delvis kan bero på medias påverkan. Under de senaste åren har vi upplevt att det blivit ett generellt medvetandegörande kring vårt psykiska välmående och att det hör ihop med det fysiska välbefinnandet. Olika rön talar om att vi kan minska psykisk ohälsa genom fysisk hälsa. Detta tycker vi att media anammat på flera olika sätt i tidningar och på TV. Bland annat går det många program på TV som lockar oss till att bli mer hälsosamma och gå ner i vikt genom att äta nyttigt och bli mer fysiskt aktiva. Det vi finner extra positivt är att många program uppmärksammar dansen som till exempel "Let's dance", där svenska kändisar tävlar i och får lära sig dansa olika former av pardans. "So you think you can dance" i USA är en professionell danstävling där många olika dansstilar förekommer och det finns även "Dance your ass off" i USA som går ut på att överviktiga personer ska gå ner i vikt genom att dansa. Vi tror att populariteten av dessa program har gett dansen en expansion i samhället. Vi tänker oss att den sceniska dansen tidigare mer ansetts som finkultur och att denna syn nu håller på att suddas ut. Den blir mer och mer tillåten för alla att se och utöva. "Let's dance" får folk att inse att "alla" kan dansa, den sprider glädje, den kan vara en form för viktning och det är inte försent för äldre personer att lära sig dansa. Programmet hjälper även till att få bort

fördomar om att killar inte ska dansa när manliga kändisar som Sveriges starkaste man och en brottare vinner tävlingen. Tack vare den bild som media ger av dansen kan detta medföra att allmänheten är mer mottagliga för dansens intåg i skolan.

Vi finner det intressant att en del av lärarna svarade att dansen kan hjälpa till att öka barnens koncentration i övriga ämnen. Detta är en insikt som är bra att föra fram till beslutsfattare inom skolan. Det kan vara en åtgärd för att förbättra elevernas resultat i teoretiska ämnen som till exempel matte, svenska och engelska. Den bästa lösningen är kanske inte att ge barnen fler timmar i dessa ämnen utan istället låta dem exempelvis få dansa för att sedan kunna koncentrera sig bättre och arbeta mer effektivt under teorilektionerna. Då blir dansen som ett medel eller verktyg för att hjälpa eleverna i andra ämnen. Detta kan vara en bra ingång till att införa dansen på skolan men efterhand kommer kanske lärare till insikt med vidden av dess effekter. Kanske skulle dessa insikter kunna leda till att dansen i förlängningen får egen ämnesstatut i likhet med bild och musik.

En av lärarna uttrycker att det är bra att barnen får prova på dansen i skolan för annars skulle de kanske aldrig få möta den. Vi finner att det är en fördel om skolan kan erbjuda eleverna denna möjlighet för det kan leda till ett vidare dansintresse. Det är även bra i det avseende att de elever som vill dansa på fritiden men inte har möjlighet på grund av ekonomiska omständigheter ges chansen. Om alla får dansa i skolan och börjar med det i första klass så kan det motverka att eleverna får fördomar om dansen. Det blir även naturligt att både pojkar och flickor kan dansa. Det var en lärare som uppmärksammade att eleverna under år tre börjar tänka på vad andra tycker och att dansen kanske inte ska vara obligatorisk i denna årskurs. Om barnen får börja dansa i år ett och fortsätta med detta både i år två och tre så kanske de inte tycker att det är konstigt att de även ska dansa när de går år tre. Vi anser det mer naturligt att jobba med inriktningen att skapa en trygghet hos eleverna som gör att de kan dansa inför varandra oavsett ålder. Genom att skapa denna trygghet i en tidig ålder försöker vi radera tankar som gör att eleverna är beroende av andras åsikter. Detta tänker vi kan skapa en människa som är trygg i sig själv och har en god självbild. Om eleverna möter dans först år tre så är det möjligt att detta inte är lika naturligt för dem och de kan ha bildat sig en negativ uppfattning om dans utan att först ha provat på det. Elever utan erfarenhet kan då få en felaktig uppfattning om vad dans är.

5.2.1 Analys

De svar som undersökningen gav visar att en del av de motiveringar undersökningsspersonerna framhöll stämmer överens med de efterforskningar vi gjort av tidigare undersökningar och forskning. Svaren som gavs i vår undersökning har jämförts med vår bakgrund. Vi refererar till undersökningsspersonerna oberoende om det är en eller flera som givit svaret. Vi presenterar här de svar som får stöd av tidigare teorier, forskning och undersökning.

I vår bakgrund skriver vi om författarna Grinberg och Langlo Jagtøien (2000), vilka talar om betydelsen av kroppskontroll och kroppsmedvetenhet för barns utveckling. Dessa menar att denna förmåga gynnar barnens självkänsla och självförtroende. Lärarna i vår undersökning motiverar dansen i skolan på samma sätt som författarna och skriver vidare i sina svar hur barnen utvecklar en samarbetsförmåga. Även detta talar Grinberg och Langlo Jagtøien om. Forskaren och psykologen Howard Gardner (1983) menar även han att kroppsmedvetenhet har betydelse i barns utveckling.

Undersökningsgruppen beskriver dans som ett uttryckssätt som utvecklar det estetiska hos barnen där de får använda sin fantasi och kreativitet. Detta påstående får stöd bland annat av

Vygotskij (1995), Bergström (2001), Lindqvist (2002) och Liberg (2007) som vi redovisar i bakgrunden.

Många lärare talar om att dansen gynnar barnens motorik vilket de anser är viktigt. Betydelsen för motorik är något som vi genomgående tar upp i vår bakgrund. De tidigare studier och forskningar vi studerat visar på att det finns mycket som talar för att motorik är en viktig del i barns utveckling. Fysisk aktivitet i barns liv är relevant enligt lärarna och även detta tas upp i de studier vi gjort. Enligt Lpo 94 ska barn erbjudas daglig fysisk aktivitet. Lärarna anser att den fysiska aktiviteten kan gynna barnens koncentration i övriga eller teoretiska skolämnen. Detta anseende stämmer överens med Bergströms (2001) teori om att fysisk aktivitet främjar koncentrationen i övriga skolämnen. Även Lindqvist undersökning från 2007 visar att lärarna i hennes undersökning upplevde att barnen blivit lugnare efter dansen.

Lärarna i vår undersökning svarar att dansen stärker barnen både kroppsligt och själsligt, detta överensstämmer i det närmaste exakt med vad Grindberg & Langlo Jagtøien (2000) skriver. Dessa menar att barn är i behov av en god kännedom av den egna kroppens rörelsemönster för att utveckla en sund själ i en sund kropp. Ericson (2000), som är ytterligare en källa vi studerat, talar om att kropp och själ samarbetar genom dansen. Ericson talar även om att man tränar rytmik i dans. Den rytmiska träningen som ges genom dansen ser undersökningspersonerna som en form av hjärngympa. Ulf Jederlund (2002) menar att den rytmiska träningen ingår i dansen där man tränar kroppsspråk, rytmik, balans och koordination synkront.

De undersökningspersoner som deltagit i vårt arbete menar bland annat att dans kan vara en metod som inte är tävlingsinriktad och därför passar alla. I en studie av Lindqvist (2007) som presenteras i bakgrunden beskriver hon hur de föräldrar som deltagit i hennes undersökning beskriver dansen som ett alternativ till tävlingsinriktade sporter. Många av lärarna i vår studie talar om att dans på detta sätt kan ses som ett bra komplement till idrotten.

5.2.2 Slutsats

Vi hade för avsikt att få en förståelse för hur lärare ser på dansen i skolan och vilken påverkan de tror att det kan ha på eleverna. Denna kunskap gör det lättare för oss att möta klasslärare i vår roll som danslärare eftersom vi då bättre kan förstå hur de tänker kring vår verksamhet. De positiva resultat vi har fått i undersökningen hjälper oss att motivera dansens plats som kunskapsämne i skolan. Resultatet förstärks även genom att vi kan relatera det till tidigare forskning och undersökningar i ämnet. Undersökningspersonerna är insatta i vilka positiva effekter dansen kan ha på eleverna. Dock var inte samtliga övertygade om att det ska vara ett obligatoriskt ämne i skolan. Det gör oss medvetna om att dans inte är främmande för lärare men att det däremot kan finnas motstånd mot dans som eget ämne. Det kan finnas lärare som tycker att det inte finns plats på schemat men att dansen kan få mer utrymme under ämnet idrott och hälsa. Sammanfattningsvis kan vi konstatera att lärarna visar ett genuint engagemang i elevernas hälsa och välmående. Detta konstaterande anser vi hjälper till att stärka dansens legitimitet i en skolkontext generellt.

5.2.3 Förslag på fortsatt forskning

I denna undersökning har vi begränsat oss till en kommun där vi vet att erfarenheten kring dansen är stor. Vår undersökning är gjord på ett fåtal undersökningspersoner och vi har därför bara nått en liten del i ett stort sammanhang. Vi har avgränsat oss till lärare som möter dans med sina elever och får på detta sätt reda på hur denna tradition kan påverka lärarnas attityd

kring ämnet. För att ytterligare öka förståelsen kring synen på dans är en breddning av undersökningspersoner och undersökningskommuner relevanta. Det skulle vara av intresse att även undersöka vad politiker, rektorer, elever och föräldrar i kommuner med föga eller obefintlig erfarenhet av dans, har för syn på dans som kunskapsämne i skolan. På detta sätt når vi olika målgrupper och kan på bästa sätt möta dessa. För att kunna motivera dansen behöver kunskapen kring folks attityder till den breddas. Genom att motverka våra egna förutfattade meningar kring de olika målgruppernas attityder kan vi använda denna kunskap till att motarbeta deras eventuella fördomar mot dansen. Denna insikt hjälper oss dels på vilket sätt vi behöver motivera dansens existens i skolan och även hur vi ska bemöta lärare och elever under danslektionerna.

Referenser

Backman, J. (2008). *Rapporter och uppsatser* (uppl 2.). Lund: Studentlitteratur.

Bergström, B. (2001). *Alla barn har särskilda behov*. Hässelby: Runa.

Björklund Dahlgren, C. (1990). *Dans i skolan. En metodikskrift från Danshögskolan och Kulturrådet*. Stockholm: Danshögskolan/Statens kulturråd.

Dahlgren, E. (2006). *Barn, dans, skola: från Bolidens barnbalett till Dans i skola för alla*. Skellefteå: Lokalhistoriskt institut, Skellefteå museum.

Det Nationella Institutet Dans i skolan [www]. Hämtat från <<http://www.ltu.se/dansiskolan/d24653/1.47693>>. Hämtat 27 november 2009. Tillfällig webbplats för <<http://www.dansiskolan.se>>.

Digerfeldt, G. (1990). *Utvecklingspsykologiska och estetiska aspekter på danslek*. Diss. Lund: Lunds universitet.

Dimenäs, J. (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik* (1 uppl.). Stockholm: Liber.

Ericson, G. (2000). *Dans på schemat. Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne*. Lund: Studentlitteratur.

Gardner, H. (1983). *De sju intelligenserna* (2 uppl.). Falun: Brain Books.

Grindberg, T., & Langlo Jagtøien, G. (2000). *Barn i rörelse: fysisk aktivitet och lek i förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur.

Jederlund, U. (2002). *Musik och språk: ett vidgat perspektiv på barns språkutveckling*. Hässelby: Runa.

Liberg, C. (2007). Språk och kommunikation. I *Att läsa och skriva – forskning och beprövad erfarenhet*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. (s. 7-23)

Lindgren, M. (2006). *Att skapa ordning för det estetiska i skolan: diskursiva positioneringar i samtal med lärare och skolledare*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet.

Lindqvist, A. (2007). *Dansens plats i skolan: tradition, utveckling och lärande i Skellefteå kommun*. Licentiatavhandling. Umeå, Umeå universitet.

Lindqvist, G. (2002). *Lek i skolan*. Lund: Studentlitteratur.

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skolverket & Statens kulturråd. (1994). *Möte med dansen som konstform i skolan*. Stockholm: Liber.

Svenning, C. (2003). *Metodboken* (5 uppl.). Eslöv: Lorentz.

Trost, J. (2001). *Enkätboken* (2 uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Ulvros, E. H. (2004). *Dansens och tidens virvlar. Om dans och led i Sveriges historia*. Lund: Historiska media.

Vygotskij, L. S. (1995). *Fantasi och kreativitet i barndomen*. Göteborg: Diadalos.

Bilaga

Bilaga 1. Enkätfrågor

Tack för din medverkan i vår undersökning!

1. Kön:

- Man
- Kvinna

2. Födelseår: _ _ _ _

3. Anställning:

- Lärare
- Assistent
- Fritidspedagog

4. Dans är ett givande ämne i skolverksamheten.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte
- Instämmer inte alls
- Vet ej

5. Dans kan jämföras med de andra estetiska ämnena i skolan.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte
- Instämmer inte alls
- Vet ej

6. Dans är enbart ett nöjesinslag i skolverksamheten.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte
- Instämmer inte alls
- Vet ej

7. Dans kan vara en metod för att nå målen i läroplanen.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte
- Instämmer inte alls
- Vet ej

8. Tycker du att dans ska vara ett obligatoriskt ämne i skolan? Motivera.

.....
.....
.....

9. Dans har betydelse för barns utveckling.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte
- Instämmer inte alls
- Vet ej

10. Eleverna ges utvecklingsmöjligheter som är unikt för dansämnet.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte
- Instämmer inte alls
- Vet ej

11. Dans utvecklar bara de elever som är intresserade av dans.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte
- Instämmer inte alls
- Vet ej

12. Dans gynnar barns utveckling i övriga skolämnen.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer inte
- Instämmer inte alls
- Vet ej

13. Vilken betydelse kan dans ha för barns utveckling? Motivera.

.....
.....
.....

Tack igen för din medverkan med vänliga hälsingar
Signe och Helena!

Bilaga 2. Missivbrev

Hej och tack för din medverkan i vår undersökning!

Vi är två danslärarstudenter från Luleå tekniska universitet som skriver examensarbetet denna termin. Helena Ivarsson och Signe Lundström. Eftersom vårt ämne är dans har vi valt att undersöka vad det finns för attityd kring dans som kunskapsämne.

Skellefteå har en lång och erfaren tradition med dans i skolan. Obligatorisk dansundervisning i grundskolan introducerades först i Sverige i Skellefteå. Därför har vi valt Skellefteå som undersökningsstad. Vår enkätundersökning riktar sig till lärare som mött dansen med sin klass. Syftet med undersökningen är att öka förståelsen för vilken syn lärare har på dans som kunskapsämne i grundskolan. Vi har för avsikt att besvara frågorna:

Hur ser lärare på betydelsen av dans i elevens utveckling?

Hur ser lärare på dans som kunskapsämne?

Den information vi samlar in kommer att ligga till grund för vår undersökning endast användas till det ändamålet. Eventuella personuppgifter kommer att vara konfidentiell.

Enkäten är frivillig att besvara. Vi är därför oerhört tacksamma till alla som vill ta sig tid att besvara och på så vis bidra till vår undersökning!

Med vänliga hälsningar!

Signe Lundström	siglun-5@student.ltu.se
Helena Ivarsson	heliva-5@student.ltu.se

Bilaga 3. Informationsmail

Hej!

Vi är två danslärarstudenter från Luleå tekniska universitet som skriver examensarbetet denna termin. Helena Ivarsson och Signe Lundström. Eftersom vårt ämne är dans har vi valt att undersöka vad det finns för attityd kring dans som kunskapsämne.

Skellefteå har en lång och erfaren tradition med dans i skolan. Obligatorisk dansundervisning i grundskolan introducerades först i Sverige i Skellefteå. Därför har vi valt Skellefteå som undersökningsstad. Vår enkätundersökning riktar sig till lärare som mött dansen med sin klass. Syftet med undersökningen är att öka förståelsen för vilken syn lärare har på dans som kunskapsämne i grundskolan. Vi har för avsikt att besvara frågorna:

Hur ser lärare på betydelsen av dans i elevens utveckling?

Hur ser lärare på dans som kunskapsämne?

Eftersom ingen av oss studenter är bosatta i Skellefteå har vi varit i kontakt med den danslärare som undervisar på era skolor. Denna kommer att dela ut enkäten under danslektionen för att ge läraren tid att svara under lektionen. Tanken är att enkäten samlas in efterlektionen. Förhoppningsvis kommer vi på så vis att få tillbaka alla enkäter vi delar ut.

Den information vi samlar in kommer att ligga till grund vår undersökning endast användas till det ändamålet. Eventuella personuppgifter kommer att vara konfidentiell.

Enkäten är frivillig att besvara. Vi är därför oerhört tacksamma till alla som vill ta sig tid att besvara och på så vis bidra till vår undersökning!

Med vänliga hälsningar!

Signe Lundström siglun-5@student.ltu.se
Helena Ivarsson heliva-5@student.ltu.se